

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ԲԵՄԷՆ

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՎԻՇՏԸ

(Uncl. C. 49-57)

Սխալ պիտի չըլլայ թերևս սովորա-
բար ըմբռնուած ճակատագրին կամ բախ-
տին խաղերէն համարել ուրախութիւնն
ու վիշտը:

Մարդիկ զանոնք իւրացնելու, կամ
անոնցմէ մէկուն և կամ միւսին պատկե-
րովը կերպափոխուելու համար, ոչ կրնոն,
ոչ ալ ստիպուած են սպասելու Բարեկեն-
դանի և կամ Աւագ Ուրբաթի գալուն, քա-
նի որ անոնք տարին մէկական անգամ
կուգան ու կ'անցնին և անոնց տոթած բեր-
կրանքն ու տրտմութիւնը առնուազն սո-
վորական ինչեր են շատերու համար չա-
լաճախ, դժբախտաբար:

Ուրախութեան ու վշտի վրայ խորհուած պահուէն, պէտք է ի մտի ունենայ Աւետարանի այն գրութեան (Ղուկ. Ը. 49-57), ուր, ժողովրդապետի անշնչացած աղքատակի մահիճին զուլս, քանի մը վայրկեան առաջ դառնութեամբ լացող և կոծող ծնողքն աւագգականները, Քրիստոսի կենդանաբար ներկայութեամբ կը բերկրին եւ գոհութեան ալելուաներ ու գովութեան ոգւսանաններ կը բարձրացնեն առ Աստուած։ Վերակենդանացող մանուկին հետ զինք չըճապատողներն ալ ողի ու չունչ կ'առնեն։

Երբ ուշագիր ըլլանք մեր տօրեայ
կենցաղավարութեան, դժուար պիտի չըլլայ
տեսնել թէ՛ ամէն ցօրեկ որ կը վերջանայ
մայրամուտին շողերով, և ամէն գիշեր որ
կը փարատի արշալոյսին ճառագայթումով,
ողբերգական կամ կատակերգական տեսիլ
մը կը ներկայացուի: Անոր բնիմ ու դերա-
կատարը, երբեմն ալ հանդիսատեսը, մե՛նք
ենք առանձնապէս, մեր գործերն ու զգա-
ցումներն են որ տրամայի պէս կամ աւել-
ի պատկերախաղի (cinéma) սրընթաց ժա-
պաւէնին պէս կուգան ու կ'անցնին:

Արդ քանի որ ուրախութիւնն ու վիշտը այս աստիճան յաճախողէսք են, երբեմէն նոյնիսկ մեր ամենէն մտերիմ ու սրբազին բարեկամները, կ'արժէ որ կրաւորական ու հարկանցի ծանօթութիւններէ ա-

ւելի բան զխանանք անոնց իսկու թեան մա-
սին և իրր քրիստոնեայ, մեր կեանքին լոյ-
սովը ու մեր բարոյականին զօրութեամբը
լուսաւորուած և զբաճաւորուած. զնենք
ու յիմազբաւենք զանոնք, որպէսզի չզոհ-
ուինք անոնց և չզրաւուինք անոնցմէ:

...

Perlefin $h^{\infty} \cup \{ \infty \}$ is a σ -compact separable metric space

— Ուրախութիւնը զգացումն է կամ արտայայտումը բնորոշնուած հաճոյքի մը։ Ուրախութիւնը, լայնագոյն առումով, հաճոյքն իսկ է։ Եւ հաճոյք են այն բոլոր բաները, որոնք կը սրեն և կը զոհայնեն մեր այս կամ այն ախորժակը, կը զգուեն ու կը կաղզուեն մեր մարմնական ու հոգեկան գործօն անդամներն ու ազդակները։

Ուրախութիւնները, ինչպէս վիշտերը կը բաժնուին երկու կամ երեք դասակարգութիւններու, մարմնաւոր, մտաւոր կամ հոգեկան:

Զօրիաւոր ուրախութիւնը, պարկեշտ
հաճոյքը, խոհական վայելքը ըզգմապիտի
օգուտներ կ'ընծային մեզ: Անոնք աղբիւր
կ'ըլլան զուարթութեան, գեղեցկութեան
եւ ուժի:

body by ρ^{body} is given by

— Ուրախութեան չէզոքացումը չէ ան, այլ անոր ժխտումն ու հակապատկերը նիթէ ուրախութիւնը կեանքի վարդն է անուշարոյր, վիշտը անոր տատասկն է սայրասուր: Արեւուն տակ, մեր զոյտութեան ճամբուն վրայ բուսած ժանտամէտ մայաղը, որուն շփումէն առաջ, տեսքն արդէն պզգալի ազդեցութիւն մը կը թողու հանդիպողին վրայ:

✱

Այսու հանդերձ, երկուքն ալ, աղէկ
թէ գէշ, բարի թէ չար, իրողութիւններ
են, ներհակ երևոյթներ, որ զոյոթեան մը
և կենդանութեան մը հոգեբանական և բը-
նութասական կացութիւնն ու վիճակը կը
պատկերացնեն: Մենք կը զգանք ու կը
տեսնենք զանոնք ամէն տեղ, մեզ նման
ներուսն թէ կենդանիներուն, թռչուններու
թէ բոյսերու, երկնային մարմիններու թէ
երկրային տարածութիւններու վրայ:

Երբ Աստուծոյ օրհնութեամբ և շնորհքով, բանական և անբան արարածները կը կայտոնին կեանքով ու կենդանութեամբ, երբ թոշուներու տարմերը կը թեւաբախեն ու կը ճոռուղեն արտաստովոր աշխոյժով, երբ դալարագեղ մարգերը և սերմանուած անդատտանները կ'աճին և կ'ուճանան անթափանց կանաչութեամբ, երբ մեր սրահին թաղարներն ու տան պարտէզները կը բուրումնաւէտեն դեռ նոր բացուող երփներանգ ծաղիկներով, երբ երկինքին կամարը կը լուսազարգօւի պըսպղուն աստղերով և ծովուն անսահման տարածութիւնը հազիւ կը փոթփոթի մեղմանուշ ժպիտներով, երբ մեր սրտերն ու հոգիները կը հրճուին ցնծալով՝ զուարթութիւնը, հաճոյքը և սերախութիւնն է որ կը լեցնեն ու կը գեղեցկացնեն այս ամէնը: Անոնց ի տես, մենք ուրախութիւնն է որ կը ճանչնանք, անո՛ր իմաստն է որ կ'ըմբռնենք, զա՛յն է որ կը զգանք:

Իսկ երբ պատահի որ ասոնց հակառակ երեւոյթներու դէմ յանդիման գըտնուինք, այսինքն՝ տեսնենք մարդիկ՝ որոնց աչքերուն մէջ արցունք կը շողայ, կենդանիներ՝ որ վատոյժ վիճակ մը ունին, թոշուներ՝ որ երգի տեղ սրտաբեկ ճիչեր կ'արձակեն, տարածութիւններ՝ որ աւազով կամ չոր մացառներով կը պարուրուին, երկինք մը որ մօայլ ամպերով կ'ուռի, ծով մը որ ահարկու փոթորիկներով կը տրորուի, կ'իմանանք թէ վիշտն է որ ումանք կ'արկնէ, ումանք զիտապաստ կը թաւալեցնէ, մին մօայլ, միւսը խոռով, միւսը անմխիթար և յուսահատ կը թողլքէ, անք և անօգնական:

Բայց անմիջապէս յարենք թէ բացի մարդէն ու մասամբ մըն ալ կենդանիներէն, որոնք իմացական ու բնազդական սուր կարողութիւններով օժտուած ըլլալուն շնորհիւ կը զգացունին ու կը զիտակցին ուրախութեան և վշտի յայտնութեան ու անհետացման, միւս բոլորը առժամաբար կը տպաւորուին միայն՝ ըստ երեւոյթի, և առանց զիտակցութեան: Եւ այս՝ կարծէք թոյլ տալու համար որ մարդս իրենց վիճակին ի տես, իրենց փոխարէն զգայ և արտայայտուի, որպէս զիտուն, բայց մանաւանդ որպէս բանաստեղծ, նկարիչ կամ երգիչ:

Երբ մարդս իմաստութիւն կամ կորով կ'ունենայ զիտակցութեամբ և քաջութեամբ զիմադրելու սաստկազոյն վիշտներուն և ուրախութիւններուն, ընկճելու տեղ կը տիրապետէ անոնց վրայ, այդ պարագային ուրախութիւնն ու վիշտը փոխանակ աւերներու և մեռելութեան՝ վերաշինութեան և վերակենդանութեան կը մղեն զինք:

Յայտնի է թէ ուրախութեան և վիշտի ներգործութեամբ է որ կը կազմուին բարեւնապատիկ ընկերութիւններ ու հաստատութիւնները. և անոնց ուժեղ ազդումներով է որ կը սաղմնաւորուին արուեստներն ու արհեստները: Անոնց մարդկային հանճարներուն բնազդաբար պարտադրած առողջ զգացողութեան և առթած խոկումի գալարումներուն ծնունդն են գեղարուեստի այն հրաշակերտները, որոնք սերունդները պակուցանելով կը յաւերժացնեն զիրենք ըստեղծագործող վարպետներու անունն ու փառքը, իրենց դարուն և հայրենիքին յառաջդիմութեան հետ:

Այս կողմնակի նկատողութիւնը ըրինք, պարզապէս ցուցնելու համար թէ մեր կեանքի այդ հակամարտ երեւոյթները իրենց սանձարձակութեան մէջ ունեցած անբաղձալի հետեանքներէն դուրս. եթէ ուզուի, և աշխատուի, մեր կորովը զօրացնելու, զմեզ մխիթարելու և ուրախացնելու հզօր ազդակներ կրնան ըլլալ:

Ուստի, ճշմարիտ քրիստոնեան, իր հաւատքին և կրօնական կրթանքին շնորհիւ, պէտք է ա՛յնչափ իմաստուն և ճարտար ըլլայ որ, կարենայ խնդրոյ առարկայ եղող երկու վիճակներու առաւելագանցութեանց ընդմէջէն անցնիլ, ո՛չ միայն առանց թունաւորուելու և անբուժելիօրէն խոցոտուելու, այլ այդ երկուքէն ալ իր աստեղը և անդենական կեանքին համար բարիքներ ապահովել, ինչպէս փորձ պարտիզպան մը, որ վարդաստանի թուփերու մէջէն վարդեր կը պոկէ առանց փուշերէն վնասուելու:

Առանց այս զգուշաւորութեան, երբ մարդս նիւթական ամէն տեսակ պերճանքներու և ճոխութեանց մէջ թոյլ կուտայ որ մարմինը զգայական խտրանքներու սիրոյն հեշտանքով և զրգանքով յօրանայ, կը նըշանակէ զիտակցաբար չարդիւնել, կամ

նոյնիսկ աջակցել արարչագործ շինուածքի մը քայքայման, կը նշանակէ լեցնել այն ահարկու աշխատանքը, որ չի վերջանար մեր անձնական և նիւթական, մեր ընկերային և բարոյական կոռուցուածքին տապալմամբ, այլ կը ձգտի կործանելու նաև մեր հոգին:

Ահա այս կարգի բոլոր չարիքներն արգիլելու, լա՛ւ ևս բառնալու համար է որ մարմին առաւ մեր Տէրը, և սորվեցոց թէ՛ ի՛նչպէս պէտք է ապրինք, ի՛նչով պէտք է ուրախանանք, և ի՛նչ բանի համար ներելի է որ տխրինք, լանք ու աշխարհնք: Եկեղեցին, տիրաւանդ վարդապետութեան ոգւոյն համաձայն ժողովական կանոններով արգիլեց ու չափաւորեց սուղը: Աշտիշատի ժողովին համաձայն, ներելի է որ հաւատացեալները, գերեզմանի փոխին առջն, որուն ալ ըլլայ ան, հեթանոսաբար վարուին: Քրիստոնէութիւնը խոտելի գլխանելով հեթանոսական գեղիս եւ անբարոյ խրախճանքները, ոչ միայն կ'արգիլէ այլ կը դատապարտէ զանոնք:

Երկրաւոր կենցաղի խաբէական այդ զոյգ իրականութիւններն ալ, իրենց առաւելագոյնքն ու՝ անկշիռ հանգամանքովը, ճորտ և ստրուկ կը դարձնեն մարդը: Առանց կրօնքի ուժին, ան չի կրնար իր հաւասարակշռութիւնը պահել տոնոյմէ մէկուն և կամ միւսին ճանկերուն մէջ:

Արդ, նման դժբախտ պատահարներու պարագային, ամէն կերպ կորանքներէ եւ տապալու մնեալ գերծ մնալ կարենալու համար, անհրաժեշտ է ունենալ Աստուծոյ զօրութիւնը, Քրիստոսի սէրը և Ս. Հոգւոյն շնորհը:

Ասոնցմէ զուրկ եղողները չեն կրնար զիմադրել ու յազմել անխուսափելիին, թէ իսկ ունենան աշխարհի բոլոր իմաստութիւնն ու ճոխութիւնը՝ ինչպէս Սողոմոն, թէ իսկ ըլլան ամենազեղեցիկն ու ամենազօրը՝ ինչպէս Սաուուդ, եթէ իսկ պաշտպանուին հաւատարիմ ու քաջարի զինակիցներով՝ ինչպէս Կեսար ու Համիտ: Անոնք անդոհանքով ու զահանդանքով պիտի անցնեն իրենց օրերը. վայրի եղջորդներու պէս պիտի հալածուին, եւ որքան ալ արագ սուրան, որքան ալ անմատչելի բարձունքներու վրայ թռնին, որքան ալ ճարտարութեամբ ճախրեն մէկ ծերպէն

միւսը, անհնար է որ կարենան ճողապրիլ վարպետ որսկաններու արձակած գնդակներէն և լարած ծաղակներէն:

Այսահար Սաուուդը պիտի դողայ սարսափովը Դաւիթի, եթէ իսկ վերջինս սուրի տեղ գրիչ՝ ու նիզակի փոխան քնար գործածէ միայն: Դաւիթ ալ իր կարգին երբ կը շեղի Աստուծոյ ճամբէն, պիտի կարմըրի եւ ապաշխարէ սաստովը նաթանի, եւ տպերասան ընթացքովն իր որդւոյն Արիստոմի: Կեսար պիտի պապանծի ի տես Բրուգոսի, և Համիտ պիտի սարսափի իր իսկ շուքէն . . . :

Իսկ ընդհակառակն երբ Դաւիթ ճգնաժամի մը միջոցին յանուն Աստուծոյ կ'ոլորէ իր պարսատիկը, գետին կը փռուի Դուլիթ: Երբ Յոր երանելին՝ իր տուայտանքին մէջն ալ փառք կուտայ Արարչին, Աստուած կ'ողորմի իրեն և կ'երանաւորէ զինք: Երբ՝ Քրիստոսի մարտիրոսները իրենց դահիճներու սուրերուն ներքեւ եւ խաբդիկներու բոցերուն մէջ անգամ համարձակ կը խոտտովանին Տիրոջ անունը, երկնքի արքայութեան ժողանգորդներ կը դառնան եւ անթառամ պսակներով կը փռուաւորուին:

Չէ՛ որ Եղիա և Յովհաննէս Մկրտիչ, Յորդանանու անապատներու առանձնութեան և նիւթական անձկութեան մէջ, Աստուծոյ զգացումովն ու սիրովը անհունօրէն աւելի երջանիկ են քան Աքաաքներն ու Հերովդէսները: Չէ՛ որ Սարեփթայի բարեպաշտ այրին իր բոկոտն որբուկներով մեկտեղ ու բարի Սամարուհին իր խղիկին հետ, բիւրիցս տեւիլ երանելի են ու ի պատուի, պատմութեան ու Աստուծոյ դատաստանին առջև, քան բոլոր Յեզաբէլներն ու Հերովդիանները:

Արդ, այս լուսաբանութիւնները տալէ ետք, վերջին անգամ մըն ալ հարկ չըկայ անգրագոնալ՝ եզրակացնելու համար թէ ի՛նչ են ճշմարիտ և խաբէական ուրախութիւններն ու վիշտերը, թէ ի՛նչպէս կարելի է անոնց պատճառած աւերներէն պրծիլ և աթիւլիք բարիքներով՝ ծանօթ ժողովրդապետին, Սարեփթացի այրիին, և բարի Սամարուհոյն, Եղիային ու Յովհաննէս Մկրտիչին պէս ճոխանալ և բերկրիլ:

ԶԳՕՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ